

گفت‌وگو با دکتر «احمد احمدپور» عضو هیئت علمی و معاون آموزشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب استان کرمان

حلقه‌های ناموزون زنجیره تولید و عرضه

رشد نامتوازن حلقه‌های زنجیره تولید تا مصرف، مهم‌ترین مشکل کشاورزی منطقه جنوب استان کرمان است. با وجود مشکلات این بخش، جنوب استان در تولید و حتی تولید محصول سالم آنچنان با چالش روبرو نیست که با مشکلات در موضوع بازاریابی، بسته‌بندی، فرآوری، نگهداری و حمل‌ونقل. در واقع به تناسب رشد کشاورزی، صنایع وابسته و پشتیبان بخش در منطقه رشد نکرده است. مشروح گفت‌وگو با دکتر احمد احمدپور عضو هیئت علمی و معاون آموزشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب استان کرمان را در ادامه بخوانید.

شوند. واردات ناهنگام بعضی محصولات، تعرفه‌های سنگین و سیاست‌های خلق‌الساعه صادراتی، کشاورز را سردرگم کرده و هیچ برنامه مشخصی وجود ندارد. کشاورز باید فقط دغدغه تولید را داشته باشد و نگران فروش محصول نباشد، در حالی که روح و روان کشاورز در زمان عرضه محصول بسیار درگیر و آزرده‌خاطر می‌شود.

◆ **به نظر شما حلقه یا حلقه‌های مفقوده زنجیره عرضه محصولات کشاورزی جنوب استان کرمان کدامند، چرا برای رفع چالش‌های این حوزه که متأسفانه جنبه تاریخی پیدا کرده است، چاره‌ای اندیشیده و انجام نمی‌شود؟**

شاید مهم‌ترین مشکل در جنوب استان کرمان در حوزه کشاورزی هماهنگ نبودن یا رشد ناموزون حلقه‌های زنجیره تولید تا مصرف باشد. کشاورزی جنوب با همه مشکلات در بحث تولید و حتی تولید محصول سالم خیلی چالش خاصی ندارد، معذالک، در بحث مارکتینگ و بسته‌بندی، فرآوری و نگهداری و حمل‌ونقل محصول مشکلات عدیده‌ای دارد؛ در واقع به تناسب رشد کشاورزی، صنایع وابسته و پشتیبان بخش در منطقه رشد نکرده است. عدم وجود صنایع تبدیلی مناسب، انبارهای پیشرفته و تخصصی نگهداری محصول، سیستم‌های بسته‌بندی پیشرفته و ... با توجه به ماهیت فسادپذیری بسیاری از محصولات کشاورزی،

◆ **تولید اقتصادی و افزایش درآمد کشاورزان با واقع‌بینی در گرو چه سیاست‌گذاری‌ها و اقداماتی است؟**

کشاورزی منطقه به لحاظ شرایط خاص موجود نیازمند حمایت همه‌جانبه حاکمیت از جمله تأمین نهاده‌ها (کود، سم، بذر و ...) در زمان مناسب و با ارز دولتی، سیاست‌گذاری برای حضور فعال در بازارهای منطقه بویژه حاشیه خلیج فارس و دریای خزر، سیاست‌های حمایتی در تعیین تعرفه‌های صادراتی، اصلاح تعرفه‌ها و تقویت صندوق بیمه حمایت از محصولات کشاورزی می‌باشد.

◆ **در کل اگر چه شرایط اقلیمی، آب و خاک و نیروی انسانی در کشور بزرگ و پهناورمان برای تولید محصولات کشاورزی فراهم است، چرا غالباً تولیدکننده و مصرف‌کننده ما با بحران قیمت در تولیدات کشاورزی روبه‌رو هستند؟**

متأسفانه در دهه‌ی اخیر با شرایط بحرانی تغییر اقلیم، چالش کمبود آب، کاهش کیفیت آب و خاک، کشاورزان و باغداران منطقه را با مشکل مواجه کرده و تولید محصول در چنین شرایطی بسیار سخت و پرهزینه است. برنامه مشخص و مدونی در زمینه الگوی کشت، میزان و نوع تولید محصول وجود ندارد و گاهی کشاورز با افزایش تولید محصول با عدم وجود بازار مناسب روبرو شده و حضور دلان باعث شده هم تولیدکننده و هم مصرف‌کننده متضرر

بنابراین برای صادرات باید بازاریابی از قبل صورت گرفته باشد و سیستم بسته‌بندی و حمل‌ونقل به گونه‌ای باشد که محصول در حداقل زمان به دست مصرف‌کننده نهایی برسد، ضمن اینکه تعرفه‌های صادراتی در حدی باشد که برای کشاورز مقرون به صرفه باشد. از طرف دیگر صادرات در زمان مشخص و به موقع صورت گیرد تا محصول از کیفیت و کمیت مناسبی برخوردار باشد.

◆ به نظر شما چرا بخش کشاورزی وارد مرحله صنعتی نمی‌شود تا به تولیدات در کلاس جهانی و قابل رقابت در بازارهای بین‌المللی برسد؟

دقیقاً مهم‌ترین چالش بخش کشاورزی منطقه جنوب استان همین است که در سؤال ۳ به آن اشاره کردم. بسیاری از محصولات تولیدی منطقه به لحاظ ماهیت فسادپذیری باید به صورت تبدیل شده و در بسته‌بندی با تکنولوژی روز دنیا به بازار عرضه شوند که متأسفانه این چنین نیست. حضور صنایع تبدیلی وابسته به بخش کشاورزی منوط به حمایت دولت از بخش خصوصی و دادن یارانه مناسب است. در بحث نگهداری و بسته‌بندی هم

عمدتاً محصولات باغی، سبزی و صیفی، حلقه‌های مفقوده زنجیره تولید در جنوب استان است.

◆ شما به طور کلی عملکرد خرید تضمینی محصولات کشاورزی در کشور را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

خرید تضمینی محصولات استراتژیک در دنیا یکی از مهم‌ترین چترهای حمایتی دولتهاست، اما در ایران خرید تضمینی در قالب کشاورزی قراردادی دیده نشده و گاهی با افزایش تولید یک محصول خرید تضمینی بدون توجه به هزینه‌های تولید شروع می‌شود در حالی که خرید تضمینی در شروع فصل کشت باید اعلام گردد تا کشاورز بر اساس سود و زیان اقدام به کشت آن محصول نماید.

◆ تحویل بازارهای گسترده صادراتی برای محصولات کشاورزی بویژه تولیدات کشاورزی منطقه جنوب استان کرمان در گرو چه برنامه‌ها و اقداماتی است؟

عمده محصولات کشاورزی جنوب استان در بخش باغبانی بوده و معمولاً فسادپذیر و دارای عمر انباری کمی هستند،

◆ در صورتی که توضیحات تکمیلی دارید، بفرمایید.

کشاورزی در جنوب استان کرمان مهم‌ترین منبع درآمد بخش عظیمی از مردم منطقه است و به صورت مستقیم و غیرمستقیم معیشت بیش از ۷۰ درصد مردم به کشاورزی و درآمدهای حاصله وابسته است، بنابراین با توجه به خشکسالی‌های اخیر، افزایش هزینه نهاده‌های کشاورزی، بحث سوخت و انرژی، صنایع و حمل‌ونقل و ... ضرورت دارد،

دولت برنامه‌ریزی مناسبی برای استفاده از این ظرفیت خدادادی تدوین نماید و نمایندگان محترم مردم در مجلس شورای اسلامی پیگیر مطالبات به حق مردم باشند.

ارتباط مردم، بخش دولتی، تشکل‌های خصوصی و مدیران منطقه‌ای و استانی در تکمیل چرخه تولید و عرضه محصولات کشاورزی منطقه بسیار مؤثر بوده و امیدوارم شاهد شکل‌گیری ارتباطات این‌چنینی در منطقه و استان باشیم و اتاق بازرگانی در جنوب و شمال استان به عنوان محور برنامه در اجماع نظرات دوستان بیش از پیش نقش‌آفرین باشد. ◆◆

حضور پررنگ صنعت ضروری است. از طرفی سامان‌دهی حمل‌ونقل هوایی برای حضور در بازارهای جهانی بسیار مهم است.

◆ در مورد تشکل‌های بخش کشاورزی و زمینه توسعه تشکل‌های مؤثر که بتوانند متولی گری این بخش را در حوزه جنوب استان کرمان عهده‌دار شوند، توضیح دهید.

تشکل‌های صنفی در بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در تولید و بویژه عرضه محصولات کشاورزی است که متأسفانه در جنوب استان علی‌رغم ظرفیت و پتانسیل بالقوه در بخش، به اندازه کافی توسعه نیافته و اثربخشی مناسبی نداشته است. وجود تشکل‌هایی مثل اتحادیه باغداران، گلخانه داران، سیب‌زمینی و پیاز کاران در جنوب کرمان بسیار ضروری و مؤثر است؛ البته باید با هماهنگی بخش دولتی و به صورت مستقل تحت حمایت اتاق بازرگانی استان فعالیت نمایند و اعتماد کشاورزان را به دست آورند. بویژه در بحث صادرات که معمولاً پیمانکاران صادراتی با تشکل‌ها و انجمن‌های صنفی هماهنگ کرده و کمتر به طور مستقیم با کشاورز و باغدار ارتباط برقرار می‌کنند.

